

No. 52.

Sestdeenâ, 28. Dezember (9. Januar.)

1874.

Maksa par gabdu: Mahjas weefig 1 rubl., pastes nauda 60 kap.

Mahjas weefa lassitajeem un drangeem par sinnu.

Lai Mahjas weefa isjuhtischana warretu pehz kahrtas un bes kaweschanahs notift, tad luhdsam apstelletajus, lai pee laika mums usdohd fawu wahrdu un dshwes-weetu. Maksa paleel arri us preeschu ta patte, ta agrafos gaddes, prohti: Mahjas weefis par gabdu maksa **1 rubli**, peelikfums **75 kap.** un pastes-nauda **60 kap.**, ta la teem, lam pa pasti japeefuhja, par gabdu jamaksa par Mahjas weefi ween **1 rubli 60 kap.** un par Mahjas weefi ar peelikfumu **2 rubl. 35 kap.** — Teem, las schè pat Rihgâ il neddelas fawu lappu fanemm woi leel fanemt, — teem ta pastes-nauda, sinnamâ, naw jamaksa Naht, bet tee dabdu Mahjas weefi ar peelikfumu par **1 rubli 75 kap.**, un bes peelikfuma par **1 rubli**.

Rihgâ: Mahjas weefa apstelleschanas teel pretti nemtas mannâ drukkatawâ un grahmatu bohde pee Pehtera basnijas; Peh-terburgas Uhr-Rihgâ Kalku-eelâ No 18 **Winkmanna** l. pall-kambari Martinfohna nammâ un **Weifa** l. bohde pee leela pumpja; Bahrdaugawâ pee **Stabusch** l. prett Holma l. fabrika. Tad wehl zittas pilssehtas apstelleschanas pretti nemâ. Zehtis: tohpmannis **Peterfohn** l. un dshwibas apdrohschinashanas agents **Plahmsch** l. sawâ grahmatu bohde; Walmeerâ: **C. S. Treis** l. sawâ grahmatu bohde; Walkâ: **Rudolf** l. sawâ grahmatu bohde; Selgawâ: **J. Schablowskij** l. sawâ grahmatu bohde, **C. Höpfer** l. sawâ bohde pee tirgus platscha un **S. Wlunan** l. sawâ grahmatu bohde, lattoku eelâ No 8; Laifos: tohpmannis **Simsen** l. un tad Dohbel: tohpmannis **J. Dawidoffskij** l. sawâ drahnu bohde. Us semmehm apstelleschanas, ta jaw lihds schim, arri us preeschu labprahtigi peekems zeenigi mahjitaji, stohlotaji un zitti tautas draugi un tohpeji.

Arweenu waitaf lassitaju rohdahs, las wehlahs, ta arri Latweeschu laika rakfi brihscheem pasneegtu bilbes. Samu zeen-lassitaju wehleschanohs eewehrodams, ejmu par tam gabdajis ta Mahjas weefim nahskofâ gaddâ daschi nummuri buhs ar **bil-dehm** puschoti.

Crust Plates,

Mahjas weefa apgahdatajs un rebattehrs.

Rahditajs.

Jaunafahs sinnas. Telegrafa-sinnas.

Atflats us 1874is gabdu

Ceskschemes sinnas. No Rihgas: seemas swehtku eglite preeschâ bahrinu behneem. Wiskapa Dr. P. A. Pölschau paglabbaschana. No Straupes: lihks is kappâ israhks naudas dehl. No Raunas puffes: ugguns-grehts. No Samburgas: lo weens trals wiks wissu nodarrijs. No Kasanes: teatera ehla nobeggufe ar wissu fawu mantibu; teatera pahrwalditajom leela flahde; teatera spehletaji palikufchi bes majes. No Srelutstas: wiktas naudas rahtitaji peeketi.

Ahrsemes sinnas. No Italijas: Garibaldi'a pahrspreedums padr Franzuschu isturreschanohs deidsamâ larrâ. No Londones: dselsetka nelaipe pa seemas swehtkeem.

Revoluzija Spanija. Walleja wehtule. Perschana nobseedata par peeminneschenu distapam Dr. P. A. Pölschau. Un effi tahtu swe-fchumâ (dsesima ar nobtehm.) Atbildas un ihfas sinnas

Peelikfuma. Druhtgana probwe. Graudi un seedi.

Jaunafahs sinnas.

No Spanijas. Asturijas prinzis Alfonso, bijufchas Spaneeschu kehneenes Isabellas dehlis, irr tizzis paslud-dinahts par Spanijas kehniinu. Wixnu schinnis deenas gaida Madridê atbrauzam. Serrano effoht aisdewees us Portugaliiju. Karliskeem tiffchoht sohds atlaisis, ia pee meera dohschotees. Belgija jaw effoht Alfonso atfinnuse par Spanijas kehniinu un ta dsird, tad arri zittas wal-dibas to drihj darrischoht.

Telegrafa sinnas.

No Nehwales tai 24. Dezemberi. Tehrpattas-Lap-fas dselsszelka lihniija irr Wissaugstati tiffuse apstiprinata.

No Berlines tai 24. Dezemberi (5. Janwari). Spa-neeschu larras-luggu armija irr Don Alfonso par Spani-jas kehniinu atfinnuse.

Atskats us 1874to gaddu.

Atkal weens gads, fawu gahjeenu beibfīs, no mums schkirrahs, aiseet pee faweem tuhstosch tuhstoschu wezzakeem brakteem un tur eeleekahs leela laitu lappā, muhschibā, un teef peeschirts pagahjuscheem laikeem, kas preeksch mums irr subbuschi, tillai winnu darbu augti, waj nu swehtiba jeb pohsts, atleekahs un laitu stabsti jeb wehsture katru pagahjuschu gaddu teefadama, ussihme wianna gahjeenu fawās muhschigās lappās. Arri 1874tais gads tils teefahs un wianna gahjeens ussihmehts, waj bijis zilweku dsimmumam par swehtibu jeb par pohstu. Schis irr tas jautajums, us kurru mums ja-atbild, ja gribbam sinnu doht pah aiseedamo 1874. gaddu.

Kur meers walbija, kur meera darbus strahdajohit eewehroja muhsu laitu zenteenus, tur gads bija par swehtibu (par prohwi Kreewijā); kur zihnijahs prett wezzu laitu aisstahwetajeem un pahstrahja brihwprahstigus zenteenus, tur gads buhs par swehtibu (par prohwi Wahzija); kur nemeers walbija un larra breesmas plohstijahs, tur gads bijis par pohstu (par prohwi Spanija); kur partijas zitta prett zittu strahdaja, til pehz fawa bet ne pehz wispahriga labbuma dsihdamees, tur gads bijis bes swehtibas, (par prohwi Franzija) u. t. pr. Ta ihsumā pagahjuscha 1874ta gadda feiju simejuschi, pasfattifimees us walstim un semmehm, kas tur gadda laika notizzis.

Kreewija. Preeksch muhsu plaschas tehwijas, leelas Kreewi walsts un ta arri preeksch muhsu dsimtenes Baltijas irr 1874tais gads bijis swarrigs gads, kas weenu augligu graudu isfehjis, is kurra isaugs leela swehtiba neween mums, bet arri nahkoschahm pa-audsehm. Schis augligais grauds irr „wispahriga larra-deenesta jaunais lilkums,“ kas daudskahrtigu labbumn pasneef. Jaunais lilkums, wiffas lauschu kahrtas us larra-deenastu safaufdams, faweeno jo zeetaki larra-wihru kahrtu ar zittahm lauschu kahrtahm, dohd larra spehkm jo wairaf mahzitus un isglichtotus deenastneelus un pawairo walsts spehku, fawas teefibas aisstahweht un meeru usturreht, ja ahrsemmes walstis gribbetu meeru trauzeht un pahrestibu darriht; jaunais lilkums, floblas-mahzibu eewehrodams, flobloteem larra-deenastu pahifina un atweeglina, un to darriidams winsch laudis flubbinahit flubbina us mahzischanohs un ta tad paleef par spehzigu lihbfekli pee prahta zilla-fchanas un pee lauschu gaismofchanas. Bija laiki, kur larra-deenastu eeraudstja par kahdu strahpi; kas to bija nodarrijis, to nodewa saldatos un turklaht til no semmalahm lauschu kahrtahm rekruschus nehma. Zaur jauno larra-deenasta lilkumu tas pawiffam pahrgrohsstjees: taggad wiffahm lauschu kahrtahm larra-deenasts jaiskalpo un kas to nodarrijis, tas pawiffam neteef larra-deenasta usnemts, jo lar-

ra-deenasts irr gohda-deenasts preeksch tehwasemmes. Tapat arri preeksch mums Latweescheem jaunais larra-deenasta lilkums neffihis swehtigus augtus, laudis us mahzibu paslubbinahs un floblas buhschanu weizinahs, tapehz pateiksim fawam augstam Run-gam un Reisaram, kas tahdu swehtibas pilnu lilkumu dewis un luhgim mihku Deewu, lai muhsu augsto semmes-tehwu ilgi wehl usturra pee spirg-tas weffelibas. — Pahf shtakeem notilkumeem muhsu dsimtene runnajohit, japeeminn, ta apstiprinahs jaunis dselsozelsch no Rihgas us Lulkumu; ta ar mahjupirfchanu us dsimtu us preekschu gahjis; ta ohtra wispahriga floblotaja sapulze tilla noturreta Rihga, pahf kurru fawā laika jo plaschi sinnojams; tad arri japeeminn, ta Behtis bija dsedafchanas-swehtki un Dohbele laulfaimneeziabas leetu isstahde. 1874to gaddu aiswaddidami warram ar meeru buht, jo daschada sinna effam labbu sohli us preekschu pahapuschchi. To arri jaunā gaddā darrihim, laika zenteenus eewehrodami un garra kuhtribai nepadohdamees. Taggad pasfattifimees, kas ahrsemmes notizzis.

Wahzija. Gan bija ta falkohit meera laiki, leelgabbali neruhza, sohbenus netrinna, larra wihri bija fawus eerohschus pee meera atlilkuschchi, tad tomehr bija shtws karsch, kur ar wiffaem spehkeem zihnijahs, lai gan affinis nepluhda; bija waldbai karsch ar ultramontaneem, kas negribbeja walsts brihwprahstigeem lilkumeem pallausiht. Gan ultramontanu pretfoshchanahs wehl naw heigta, bet waldbia prett winnu rihfoshchanohs stingri isturrejusehs, tapehz warr drohschi zerreht, ta ultramontani fawā zenschanā wirsrohlu nedabbuhs, jo waldbia nepaflausfgohs biskapus, pee ultramontanu partijas peeberrigus, zeetumā eelidama un teefas laulibu eewesdama, peerahdijuse, ta ne sohli ne-attahpfees no jaunu basnizas lilkumu peepildifchanas, turklaht arri walsts sapulze ultramontani no Bismarka tilla pahspehti. Pah swarrigu atgaddijumu arri warram peeminneht Aruima prozessi, zaur kurru daschas swarrigas politikas wehtis klaija nahluschas un par eewehroschanu buhs neween awischneekeem, bet arri derrehs

Franzija. Kur weenprahtibā ar faweenoteem spehkeem strahda, tur daudf to warr panahht, bet no Franzijas deemscheht to newarram fazzihit, leekahs ta flawenam Rohmneekam Julijam Reisaram taisniba falkohit, ta Galeeschi, taggadeju Frantschu fentschi, partijas noschkirrahs, no waldbneekeem falkohit lihds zeemam nonahloht wiffur partijas un schel-fchanahs atrohde. Ta nu arri taggad: partija prett partiju strahda, weenalga waj walsts labklahsfchanahs un tautas plaukschanas bohja eet jeb waj jett, tad tillai fawu partiju pawairo un fawam mehrlim tuwojahs. Franzuscheem, kas partijas noschkirruschees, irr peemettusehs nahwiga peepe, ultramontani, kas tautu us swehtahm staigaschanahm pa-

skubbina un ar wilteem brihnumeem laudim tizzigo prahntu apmelfch, ultramontani Franzijai schim brih-scham par lawelli un turpma' wehl par pohstiu. Bet jo gruhtali laiti usbruktufchi

Spanijai. Don Karlofs ar saweem tarra-pulkeem, to arri neretti warretu nosaukt par laupitaju un pohstitaju pulkeem, Don Karlofs sawai tehwi-jai Spanijai leelu pohstu nodarrijis. Pahr Spaniju schinni nummurâ pasneedsam ihpafchu rakstu (Kewoluzija Spanija), tapeh' pee Spanijas ilgati nefawesimees, bet to darra Spaneeschu laimini, Italeeschti un pahwejis

Italijâ? Wezzais pahwejis ar teizamu stingrumu turrabs pee nemaldibas bauschta un nolahd muhsu laiku zenteenus, bet zaur to nedf sinnatnibas darbus aistawe, nedf gaismu aptumscho, bet walstis un tautas eet netrauzetas un nefawetas us preel-schu, jo laiku gabjeenu neusturrehs neweens mirstams zilweks. Italijas laiziga walbiba strahda peh'z brihwprachtigeem likumeem, tomehr wannai atleelabs wehl darba deefgan, sawâ walsti par drohschibu gabdaht un naudas buhschanu labbakâ lahtâ eegroh-siht. Pahr zittahm walstim runnajoht japeeminn, la Anglijai un Hollandijai bija ahrpuhs Giro-pas larri, bet abbaht walstim ar dumpineeku apspeeschanu brangi weizahs. Wezzam Turkam drufzin paplahni gabjis. No Asijas, Amerikas un Afrikas mas to stahstih. Asija un Amerika bija lahdi dumpji, bet las drihs tikka apspeesti.

Tâ sawu atflattu beigufchi, un no saweem zeengeem lassitajeem atwaddibamees, zerrejiam, la jaunâ gaddâ wiffi spirgti wesseli satilfimees.

Geschesemmes simas.

No Rihgas. Swehtdeenu Rihg. Latw. labd. beedriba bija isrihlojuse Latw. beedr. leelâ sahl' seemas swehtku egliti preel'sch bahrinu behrneem. Bija firidi aisgrahbdams brihdis, redsoht, la til dauds bahrini tikka ar dahwanahm eepreezinati. Kristiga mihlestita, kur til ta sawus darbus strahda, parahdabs par eepreezinataju un swehtitaju. Leela pateiziba peenahlabs labd. beedribas kommitajai.

— Birndeem tikka paglabbahts bistaps Pölchau. Dauds lauschu bija fanahlufchi. Wasu dseefminu pah' bistapu Pölchau atroh' zeen. lassitaji schinni nummurâ.

No Straupes mums teel sinnohts, la tur preel'sch ne-ilga laila weenu lihki is kappu israkufchi, peh'z naudas melledami. Las bijis tâ: Preel'sch lahdeem pah'rdesmits gaddeem nomirra weens neprezzejees wezs melderis, las bija par lohti sflophu un baggatu isdaudsinah'ts. Wehl dsihws buhdams wiasch bija few lizzis jahrlu pataisih't. Stad wiasch nomirra, tad winnu schinni jahrlâ eelikka un lapschta us muhschigu duffu noguldija. Lai gan minnetais melderis bija ispausts par lohti baggatu, tad tomehr nefahdu naudu ne-atradda. Wehl laudis

bija ispaubufchi, la sflohpais melderis buhs sawam jahrlam eetaisijis diwi dibbenus un tur sawu naudu paslehpis. Tahdas wallodas jaw gaddeem laudis daudsinaja, te us reis lahdam jeb lahdeem eeschau-jahs prah'tâ peh'z meldera naudas melieht. Sataisahs lah'dâ nakti un isroh't meldera jahrlu, bet naudu, leelabs, naw atradufchi. Kas tee nedarbneeki bi-jufchi, wehl nefinna. Israktais melderis atkal tikka paglabbahts, las peh'z diwidefmit gaddeem bija is sawas kappu duffas istrauzeh'ts.

No Hannas puñes. Lai 25. Nowemberi sch. g. nobegga Baifschalna pagasta sflohlas-nams. Bija branga, no grants un kalkumaisijuma buhweta ehla. No kam ugguns zehlees, newarr ihsten sin-naht. Dohma, la waj nu zaur sfursteni ug-guns salmu jumtâ eelihdis jeb arri no behniweem zehlees, kur tikka salmu jumts greestu weetu ispi-lbija, bet kur sflohlas behrneem ij drehbju un pah'tilfchanas weeta eerikteta. Laima, la schis ugguns-greh'ts ne-usbruktâ nakti, jo tad gan tas dauds lee-lalus uppurus ne kâ schoreis buhtu lih'df nehmis, jo tur pat augsch-istabâ arri behrneem guktu-weeta eetaisita. Tadeht newarru atstah't schoreis nepeemin-netu, la muhsu pagasta preel'schneekem un sflohlu-aisstahweem wajadsetu wairal par to gabdaht un ruhpetees, la tahs ehlas, kurrâs arri winnu paschu dahrgala manta, winnu behrni, dsihwo un ustur-rabs, kâ wajadfigs peh'z lahrtas tikka eeriktetas un aplohtas. Sallams wahrds mahza: „Sargees pats, tad arri Deews tew fargahs.“ Es dohmaju, la ja pagastam bij eespehjams wiffu to leelu eh'tu usbuhweht, tas tad buhtu warrejis arri weenu pee-leekamu kambari ar greesteem apgabdaht. Jo las gan wehl warr nedroh'schaka leeta buht, kâ ta, tad behrni staiga tah'dâ weeta, kur salmu jumts greestu weetu ispidla! — Tahs zittas sflohlai peederrigas ehlas irr glah'tas un arri sflohlotaja nabadsiba pa leelakai daktai zaur palih'dfigahm rohlahm isglah'ta; bet behrnu mantinas, las augsch-istabâs atraddabs, wiffas ugguns warrai uppuretas. Pateiziba jafakla wiffem teem, las tah'dâ leelâ breefmu brih'di nebij atrahwufchees apbeh'dinateem palih'dfigu roh'tu sneegt. (B. w.)

No Zamburgas teel sinnohts pah' to pohstu, to trakti wilki nodarroht. Bil breefmas tah'di trakti swehri speh'j nodarriht, to warram redseht, ja schahdu awischu sinnu pah' lahdu traktu wilku eewehrojam. Schi sinna ihsumâ fanemta skann tâ: Peetnizas zeemâ eestreen weens traks wilks lah'dâ semneeku buhdâ un semneekam plezzu safoh'dis aistreen. Us zekku fateel lahdu semneezi un fareij tai labbo roh'tu. No semneekem dsennah'ts wilks eestreen Gorfajas muischâ un tur 3 semneekus fareh'jis, aismuhl us meschu. Meschâ wiasch ilgi nepaleef, bet aistreen lah'dâ muischâ lohpu laidarrâ, kur patlabban gans lohpus dsir'da. Wilks winnam uskriht un winnam gibmi eefoh'dis, usbruhl jitteem zilwekem, las tur

tuwumâ bija, kutscheram, dahrsneekam, lohpu lohpejam uu lohpejat. Pa to starpu peestreen sunni un uskriht willkam. Wills no sunneem atswabbinajees, skreen us arrendatora dschwofli un usbrucht tur kohdam strahdneekom, kas tur malku skalda, un eelohsch wiinam labbâ rohâ. Strahdneeks fahb blaut. Arrendators to dsirdejis pakerr sawu flintu, issteidsahs abra un noschauj wiltu. Tuhlit us Samburgu aischubtija pehz ahrstes, kas lai fakohstohs zilwekus ahrstejoht. Kad noschauto wiltu ismelleja, tad atradda, ka tas bija traks wills.

No Kasanes teel sianohs pahr teatera no degschanu. Saw 1859tâ gaddâ Kasanê teateris ar ugguni aischahja. Taggad bija usbuhwehts jauns teatera nams no atmeneem un schis nams nu pawissam nodedstis. Ugguns iszehlahs pulksten diwôs nakti (tai 9tâ Dezemberi) un fadegga wiss, teatera grahmatu krahtuwe un wissas pee teatera peederrigas leetas, mantas un maschines, tillai tee pliffti muhri atliklahs, kas arri deesgan apskahdeti. Wiffu wairak jascheplojabs pahr teatera grahmatu krahtuwi, kas sawus 30,000 rubkus wehrta, un pahr teem preelsch ne-ilga laika eegahdateem jauneem teatera apgehrbeem un dekorazijahm (teatera seenas gresnumi). Zaur scho ugguns-grehlu pilssehta patte masat skahdes zeetuse, jo ehla bija par 50,000 r. apdrohschinata; bet jo wairak pasaudeja kahds lungs, Medwedens wahrda, kas wiffu teatera buhschanu us sawu rehfinumu bija nehmtis; wiinam skahde warreni leela. Nelaima naw masa, kahdi 150 zilweli, kam pee teatera bija darbs, zaur ugguns-grehlu palikluschi bes darba un tapehz arri bes maises. Daschi no winneem dschwowa teatera mahja un ta tad mahjas weetu un sawu mantibu arri pasaudejuschî.

No Irkutskas teel sianohs pahr wiltas nau-das kallejeem. Bija kahdi blehschi samettuschees lohpa un taishja wiltu papihra naudu. Winni zittu papihra naudu ne-esscht taishjuschi, ka tillai 10 rub. gabalus un esscht leelu pulku fataishjuschi, un wiss Irkutskas apgabals bija ar scho wiltu naudu la pahrlubhdinachts. Taggad nu isdewahs blehschus fakert, winnus peelehra patlabban, kad winni naudu taishja. Winni kahdas 40 werstes no Irkutskas pilssehtas nomettuschees.

Ahrsemmes Finnos.

No Italijas. Segahjuscha nummurâ peeminajam, ka Franzuschu tautas sapulze spreeduschî Garibaldi'a palihdseschanu Pruhshu-Frantshu karrâ un winna karrâ darbus bahrgi teesajuschî. Garibaldi nu nehmees zaur kahdu rakstu, prett Franzuschu usmahlschanohs attaisnodamees, isflaidroht, kapehz Franzija beidsamâ karrâ nihluse. Winna raksts irr asch un fihws; ihsamâ to schê ussichmestim. Garibaldi fakka ta: Wiffâ Franzijas karrâ wehsture ne-lab neatraddisim ussichmetas tahdas pahrskattischa-

nahs, ka Pruhshu-Frantshu karrâ. Diwlahrtiga wahjiba bija Franzuscheem peemettusehs, warmahziba un garridsneeziba, par brihnumu, ja eewehrojiam, ka Franzija sawâ laika bija aischahwetaja brihwibai un garra swabbadibai. Bet taggad ar swehtahm staigaschanahm, ar wiltigeem brihnumeem, ar melleem, dohma Franzijas fenna flawu gobdâ pazelt. Garridsneeziba un muischneeziba irr Napoleonu III. us Franzijas trohni zehluschas un kas bija tas anglis? Franzuschi, kas fennat bija duhschigi karrâ-wihri, tiffa Pruhshu-Frantshu karrâ fakauti la glehwuti, la bahbas. Karrâ spehls, kam wairak neta fimtu tuhstoschu saldatu, padohdabs prettineekam, kam naw leelaks spehls*). Tahdu notikkumu karrâ wehsture wehl nebij sawâs muhschigâs lappâs ussichmejuse, wiffa pasauale pahr tam brihnejahs. Un schee Franzuschi, kas til glehwi karrâ istarrejuschees, nu nemmahs manna masa karrâ pulzina karrâ darbu bahrgi fohdihht, kas negribehja til glehwi padohstees. Prahria nahz m. h. j. s. Ruhkti gan irr wezza Garibaldi'a, schi brihwibas warrona wahrdt, bet pateefiba brihscham arri irr ruhhta.

No Londones. Angteem pa seemas swehtkeem (ahrsemmê irr seemas swehtki 12 deenas agrak) behdigi notikkumi atgaddijuschees. Tas bija ta: ta 15. (27.) Dezemberi brauzâ garra dselszjekku rattu rinda. Waggoni bij ar brauzejeem pilditi. Tê par nelaimu brauzoht luhst weena zekka fleeda, ritteni noslihd un wiffa rattu rinda no zekka dambja nobrauz us ptawu un kanali eegahschahs. Nelaima bija leela: 26 zilweli bija us weetas pagallam, dauds eewainoti; fakka, ka wairak par fimtu. Bes tam wehl diwi nelaimas us dselszjekku notikkuschas, prohti diwi weetas rattu rindas weena ohtrai usskrehjuse, zaur to wairak zilweku sawu dschwibu saudejuschi.

Revoluzija Spanija.

Spanija pehz Don Karlosa isdsichschanahs wehl labbus laikus nepanahze. Kehnineene Isabella peeaugust israhdi-jahs par tohti netiklu un leekuligu. Winna ar saweem padohma dewejeem, kattoku preestereem, lohpa, walidija tohti warmahzigi, ne par walts liffumeem, ne par saweem appahschneeteem to behdadama. Turflaht winna zaur sawu nelahrtigu un nelaunigu uswehchanohs dewa zitteem fliktu preelschschimi. Janwara mehnesi 1868 iszehlahs appahsch generaka Prim waddischanas dumpis, bet tiffa apflahpehts. Pehz tam waldischana palitta jo flit-ta; wihri, kas eedrohschinajahs winnai leelahs nelahrti-has pahrmest, tiffa zeetumâ eemesti un no semmes israiditi; liffumi tiffa apgahsti un tautai winnas teefbas atnemas. Spanijai usnahza laiki, kahdus winna ilgi nebij redsejusk. Spaneeschu pazeetiba bij beigta: 1868. gab. tee appahsch generaka Prim, marschalla Serrano un ad-

*) Garibaldi schohs wahrdsus siche us Mezzes zeetofschana padohschanohs, tur wairak par 100,000 Franzuschu padewahs Wahzu karrâ pulkam, kam nebij wairak saldatu.

miraka Topetes waddifchanas weenprahitigi fajehlahs. Keh-nineenes saldati tiffa uswarretti un winnai paschat lihd ar faweem padohma dewejeem waijabseja is Spanijas behgt. Dumpa waddoni nu fasaufa fortelus (tautas weeneeki teel Spanija ta fautri) apspreeft, kahdu waldifchanu turpma! ezejt. Schee nospreeda, la keh-nineene Isabella no trohna janozest; bet kahdu waldifchanu eestafht, par to winni ilgi newarreja weenotees. Weena daffa no winneem gribbeja keh-nina waldifchanu, ohtra republikas. Pehz ilgaf sithwefchanahs monarchisti (keh-nina walstis pekritteji) winneja un 29. Mai 1869 tiffa keh-nina waldifchana pasluddinata. Bet nu bij atfal pohstis keh-nina dabbuht. Ne Portugales keh-ninsch prinzis Leopolds, ne is Prufschu keh-nina familijas, kurreem Spanijas trohni peedahwaja, to negribbeja peenemt. Pehdigi 1870. gadda beigaf Italias keh-nina dehis Amadeus uskaypa us Spanijas trohna. Winsch deefgan publejahs wiffu us to labbatu darriht, bet republikaneefschu partija bij par stipru un nedewa winnam nelad meera. Tadeht Amadeus pehz wairaf la diwu gaddu waldifchanas no keh-nina gohda atteizahs un aishbrauja atpaffaf us Italtju. No ta laika Spanija atfal irr bes nolittas waldifchanas. Beidsama laika winnai par waddoni irr marschals Serrano, kam deefgan darba daschas nemeerigas partijas apmeerinahht, ihpafchi Karlifstus, turri weenu Burbonu familijas prinzi par keh-ninu Kahrlu VII. isfaukufchi irr, un Spaniju ar eerohtscheem rohla uswarreht gribb.

Schis Kahrlis VII. irr zeen. Iaffitajeem sem ta wahra „Don Karlofs“ deefgan pasihstams, jo rets kahds awifschu nummuris bijis, kas nebuhtu kaut kahdas sinas pahr Karlifteem pasneedstis.

Don Karlofam, kas arri wehl schim grihscham nosaufzahs par Spanias keh-ninu, ne-isdewahs wis ar farrafpehtu dabbuht Spaniju sawa warrâ; turprettim republikas waldiba, prett kurru Don Karlofs karro, arweenu stiprati Spanija eegruntejahs un schinni gadda tiffa no zittahm Ciropas walstim par ihstu waldibu Spanija atfihsta. No ta laika, kur republikas waldiba irr atfihsta par ihsto Spanijas waldibu, no ta laika fahloht Karlifteem arweenu irr flittati klahjees. Bet ne tiffat farroschana Karlifsti tiffufchi falauti, bet arri winnu paschu starpâ nemeeri un schelfschanahs raddufschahs, kas arri winnu spehkus mafina; turflahht wehl winni tautas sawstarpigus listumus ne-eewehro un dauds breefmgus darbus pastrahda, ta ka pee Spaneefschu tautas winni maf draugus atrohd un neretti par laupitajeem teel nosaulti. Schè peeteel weeminnoht, zil zilwetus Karlifsti naw listufchi newainigus nonahweht u. t. pr. lai farram gohdigam zilwekam ihgnumf prett winneem fazeltahs. Saw dohmaja, la buhschahht beigis un drihs buhs Spanijai meers, bet te pascha gadda beigaf iszestahs jauna partija, tee ta nosaultee Alfonsofisi. (Stattees to sinu no Spanijas.) —t.

Walleja wehstule.

Mihito Thamneek! Sawus parradus wehl wezza gadda nolihdsinaht gribbedams, tew scho walleju wehstuli peefuhtu preefsch „pawaffaras-sakkumneela“ (winsch gan irr „sillumneek“, ja winna azzis apskattamees), jo man wezzam wihram, kam peenahstahs ar wihreem faetees, netihlahs pehz puifahm metleht; tapehz darri man to labbumu schè klahht peelitto wehstuli minnetam fillam sakkumneelam noboht.

Mihito pawaffaras sakkumneek, kas tu teizees buht „tumedinu wihram“ un leezees sawu beedribu aishlahwoht, bet to aishlahwedams tai leelu faunu padarri. Tew nepeeteel, la tu sawu beedribu nosaufz par — weetu, kur es eetezees, sawu degguni effoht nokehffijis; bet tu wehl sawu beedribu nosaufz par „tauka deffu“, to es reis effoht sohhd

turrejees.“ Waj dsi, dehsin! to nefafki ditti, la itawa beedriba irr „tauka deffu“, jo tad mans pohgis jeb dukfs to dsirdehs, tad winsch atstrees un apehdihs sawu tauka deffas“ beedribu un kas tad no tawas tumedinas un no tewis ijuktu, kas tu effi „tumedinu wihram pawaffara sakkumods.“ Tu buhs gribbejis „tauka deffu“ preefsch brohstahs wihreem un tapehz wehlejees, lai wiffa beedriba buhtu deffu, bet tas naw pareisi, la tu beedribu gribbi patafht par deffu, weenalga, tad tu arri buhtu tumedinu puifa. Tu man pahrmitt, la es effoht ar „wehram“ gribbejis tumedinu spehleht; bet te tew wihlees, jo es nedf ar wehfscheem nedf ar tekeem tumedinu nepehleju, tas peenahstahs tew la „tumedinu wihram“, kas gannahs „pawaffaras sakkumods.“

Tu peefohli, ja ar manni fatilfees, mannam deggunam eegahdaht „jaunu prihsinu“, bet labbati eegahda few kahdu lafkatu, jo sinni, kad sehneem naw tihrs deggunf, tad tohs nosaufz par smurguteem. Un ja padohmu peenemm, tad neferrees pee manna degguna. Us jaunu gaddu tew nowehl leelu „tauka deffu“, ar to wirfrastu „tumedinu wihram pawaffara sakkumods“ par gohda algu.

Dangas Janzis.

Leels wezzums. Warr gan spreeft, la no tubstifcheem til rettajam zilwekam ta leela schehlastiba no Deewa dohta warren leelu wezzumu safneegt. Weena tahda ilgu muhschu peeredsetaja, kas 1. Dezember, 1. awentes swehtdeenahs rihta, 1874. g. sawu tohti garru zeffoschenu schai nepastahwidâ pabeidsa un aishgajja us tahm ihtahm meera mahjahm, bija Katrihne Wolzius, dsimmuft Gallert, Disch-Dahmes muishchas rentneeka Kr. Dsfolina f. gaspaschas mahtes mahte, kas to warren leelu wezzumu no 105 gad. panahza un lihd sawas dsihwes gallam wehl bija mundra deefgan, la warreja, jehschu azzu gaisminâ pehdejds gad. tai truhla — to smaltato dsiju wehrt. — Melake irr Widsemneeze, Rauna pascha Widsemmes firdi, dsimmuft un jau peetto pa-audsi peeredsejuf. Winnas weenigs dehs, tas Widsemme dsihwo, jau arri flaitoht pee 80 gaddeem.

Wehl eewehrojama ohtra leeta irr pee schihs nelakeenes, la ta 1. awentes swehtdeenâ irr dsimmuft un 1. awentes swehtdeenâ atfal sawas azzis us muhschibu aishdarrija, pilnus 105 gaddus peedshwodama. (L. A.)

Berschina nobseedata no fw. Trihsweenibas draudses 4ta awentes swehtdeenâ par peeminnefchanu sawam dahrgam bistapa tehnam,

Dr. P. A. Pölschau.

Melb. Al, Jerusalem mohdess.

Saldi duffi wehfa ehna
Pehz karstas faulites pawehna
To debbefs swehtu draudfiba.
(Engeli turr tawas rohtas,*)
Kas affli turroht peefuffufschas,
Ka palits tawa fwchtiba
Pee mums teem afstahstem
Dehrneem nofkummufcheem
Muhschu muhschds.
Al debbefs — Tehros!
Apschelojees
Par sawu masu pulzianu.

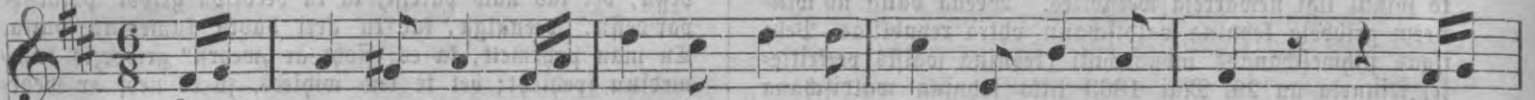
K. F.

*) 2 Mojs. 17, 11.

Un esi tabtu fwe schumâ.

Eerste.

Componereta no P. Schanzberg.

mf

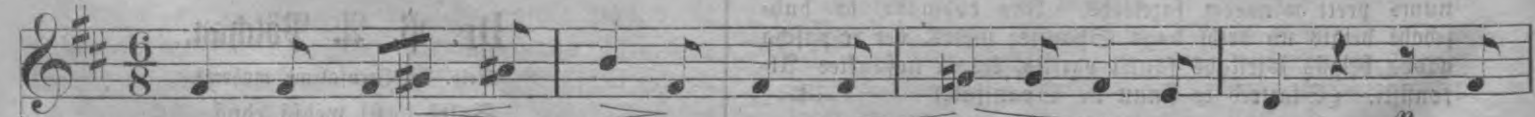
1. Un e = si tab = tu swe = schu = mâ, un dus = mo wehl ar = ween, tad
 2. Kad wehl meh's koh = pâ d'ih = wo = jam, wijs bij ta roh = schu laufs; preeks
 3. Al feh = rais laifs no lif = te = na, u' muh = schi = bu no = lem'ts! Nu

mf

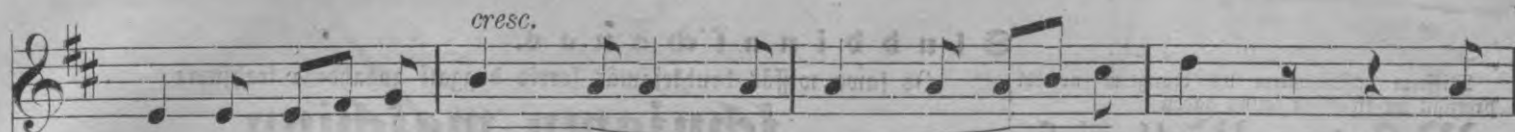

1. to = mehr fir'ds man scheh = lu = mâ, pee tew' irr nakt' un deen'. Kad
 2. li = go = ja pa ee = le = jahm, Bij meh = nefs spi'h dums jauks. Tu
 3. ir man no fir'ds di = be = na Wijs meers un preeks pa = nem'ts. To

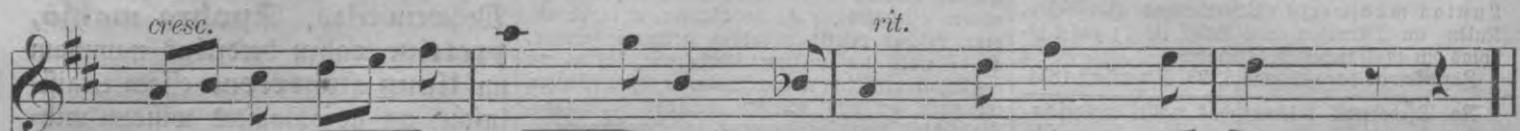

1. ta = was si = las az = ti = nas un fir = di pee = mi = nu. Tad
 2. lau = si rohs', tew ftuhp = sti = ju, schohs wahr = dus dsee = da = ju: „Ne
 3. wi = fâs ma = lâs me = fle = ju bet ne = fur at = ro = du, jo

1. gan ne wee = nas ne = si = nu kas man ta miht' fà tu tab
 2. gan ne = at = roh = du, kas man tà miht' fà tu ne = wee = nas
 3. es ne wee = nas ne = si = nu kas man tà miht' fà tu tab

1. gan ne wee = nas ne = si = nu kas man tà miht' fà tu!
 2. wee = nas gan ne at = roh = du kas man tà miht' fà tu!
 3. gan ne wee = nas ne = si = nu kas man tà miht' fà tu!

B. — R. Pehz svehtseem gramatinas tiks peesuhittas.
 Gr. — Pensa. Suhitjumu fanehmam un isleetajam. Us jaanu
 suhtijumu gaidam. Platshatas sinnas zaur wehstuli.

Br. G. — I. gratulor.
 L. M. — S. Stahstu dabbujam. Zuhfu nolihgumu peenemmam.
 A. L. — A. Medera kreemu wallodas mahzibas grahmata irr derriga.
 S. S. — t. Rewarram wiffas mums peesuhittas dseesminas isleetaht,
 tahm jo wahjalahm japaleel pee mallas.
 Malleneefcheem. Zuhfu laimas wehlejumus ahtikam pee mallas. To
 wiheu darbi jaw peerahda, tahda garrà winni strahda.
 T. teefcheem. Zuhfu wehlechanahs ortografijas leeta jaw bija ee-
 wehrota, pirms juhfu lohpa-raksti wehl nebijam dabbujufchi.
 Sluddinajumeem peelitla lappu pufte rahda, tahdi raksti un rat-
 siba buhs Mahjas weefim jaunà gaddà.

Redakzija.

Atbildedams redaktehys Ernst Plates.

Bruchtana prohwe.

(Stattees № 48. Beigums.)

Jaw neddetu damstuggis bija brauzis, ar faweem no garraianu spehiteem dsihteem ritteneem wikaus schel-dams un la schautuwe schigli us preekschu dohdamees.

„Ja luggis arri turpmat ar tahdu weifschanohs brauks, un laiks slihts neatmettaks, tad pahru neddetu laikā Ciropu fasneegsim,“ tā divi lungi fawā starpā runnaja. Weenu no abbeem mehš jaw pasihstam, mehš winnu redsejam, tad winsch no Neujorkas weefnizas us damstuggi aibrauza. Abbi lungi listaks draugi buht un tatschu winni tiffai us scha lugga brauzohť bija pirmo reisu fatillufchees; bet jekofchanā zilweki drihs eepasihstahs, draugi paleefahs, lai gan isfchik-rufchees neretti atkal zits zittu til pat drihs aismirst. Bet pallausifimees, lo tee lungi runna. Abbi runna pahř fawu pahřbraufschanu tehwiĵā. Muhfu draugs irr nopeetnaks, ohtrs irr preezigaks, jo winsch brauz pehz fawas lihgarinas dsimtenē un tur kahsas noturrejis, laidihs atpakkat us Ameriku, kur winsch few labbu maies weetu eegahdajis. Winsch plafchi jo plafchi isstahstija pahř fawu dsimteni, pahř faweem wezateem, ihpafchi no fawas bruhtes winsch dauds runnaja; bija runnigs, pat ptahpigs, kahdi jaw al-lafch laimigi un preezigi laudis mehds buht. Beidschot us muhfu draugu pagreesees fazzija: „Es til dauds jums no fawas dsihwes un dsimtenes esmu pastahstijis, luhdsami pastahstat man arri lo.“

„Es jums mas lo no preezigahm leetahm warru pastahstihť,“ bija ta atbilde, „arri negribbetu kaut la juhsu preezigu prahtu trauzeht.“

„Kas par to, stahstat tiffai. Daschs nopeetns notikkums warrehs man buht wehl par mahzibu.“

„Ja nu wiffai gribbat, tad kahdu drufzianu pastahstifchu,“ muhfu draugs fazzija un sahla stahstihť:

„Pahř fawu dsimteni, Baltiju, mas lo warru stahstihť, jo buhs drihs feschu gaddi, kamehr no tahs nekahdas wehsts ne-esmu dabujis, turklahť arri pašo laiku buhs dascha pahřgrohsifchana notikkufe: laudis toreis jaw sahla mohstees un par tautu atsihteess. Sawu dsimteni atstahjis demohs us Kree-wiju. Nonahzu Behterburgā un zerreju tur kahdu weetu dabubht, bet drihsjuma nekahda labba weeta neatgaddijahs. Tē kahds pasihstams manni usflubbinaja, lai us Ameriku eitoht. Lo darriju. Amerikas dsihwi juhs, pašchi Amerikā dsihwojuschi, pašifheet, tapehz man neko garri newaijaga stahstihť. Es pee kahda fabrika peestahjohs par strahdneeku, tad ar Anglu wallodu un fabrika-buhfchanu tuwaki eepasinnees, ohtrā gaddā palikku par usraugu strahdneekem un treschā gaddā par fabrika pahřwalditaju. Ar fabrika ihpafschneeka dehsu drihs eedraudsejamees un kad pehrn winna tehws nomirra, tad winsch peenehma manni par beedri un us kahdu wihfi esmu pee brangas pahřtiffchanas nahzis. Tomehr ilgati newarreju Amerikā zeeft. Esmu trihs reiř faweem

wezateem rafhijis, beidsamo reisu wehl naudu peelikku klahť, bet atbilde nekahdu ne-esmu dabujis. Labpraht gribbetu sinnaht, waj wehl dsihwi tehws, mahťe, mahsa un G —“

„Un kas wehl?“ jautaja Blaws (tā jautram zekahbeedrim bija wahrđā) un kad tuhliť atbilde nedabbuja, tad smaididams fazzija: „Nu laikam juhsu mihtaka. Waj esmu usminnejis?“

„Newarru nedř ja nedř ne atbildeht,“ muhfu draugs fazzija dohmigi. „Man irr, jeb taisnibu falkohť, man bija mihtaka, bet ta tiffa zittam isprezzeta; tap ehz arri fawu dsimteni atstahju un aishgahju plafschā pasaulē.“

„Kas tad tas par putnu bija, kas jums juhsu lihgarinu atwihla?“ Blaws jautaja.

„Lo nesinnu.“

„Kā tad tā?!“ Blaws brihnidamees issauza.

„Gewina, tā mannai mihtokai bija wahrđā, man atrahstija wehstuli, la zittam fawu firdi atdemufe. Manni fagrahba issamiffeschanahs, pehz kahdahm deenahm atstahju fawu dsimteni. Gewinu wairs ne-esmu redsejis. Nesinnu, lo winna apprezzejufe.“

„Waj juhs, Belmina lungs, taisni sinnať, la juhsu mihta Gewina apprezzejufehs?“ Blaws waizaja. „Lo gan nesinnu,“ Belminafch atbildeja un dohmās no-grimma. Winnam lihds schim nemas prahtā nebija eefchahwees, la Gewa warrubht nemas naw prezzejufehs. Sehřas dohmas winnu fagrahba, bet winna beedris Blaws winnam nekahwa ilgi ar dohmahm kautees, winnu jautri usrunnadams:

„Atmettat wiffas sehřas dohmas. Gewina wehl buhs neprezzejufehs un ar ilgofchanohs warrubht gaiba juhs pahřnahtam.“

Tā Blaws runnaja un lai winna wahrđus gan newarreja par pateesibu peenemt, jo Blaws tatschu neka nesinnaja, tad tomehr Belminam itt la zerriba sahla rastees un nemeers winna firdi fagrahba. Lihds schim winsch preezajahs pahř damstugga ahtru braufschanu, taggad winnam islistaks, la luggis nemas us preekschu neteekoht, tahda nepazetiba, tahds nemeers winna firdi pildija. Winsch skaidri fajutta, la drihsal pee meera nenahťschohť, lihds fawā dsimtenē nebuhschohť pahřbrauzis un sinnaht dabujis, waj Gewa apprezzejufehs waj né.

Til lihds la bija Londonē nonahzis, Belminafch tuhliť mekleja luggi, kas winnu Baltijā nowestu. Divi deenas dabuja gaidihť, jo agraki neweens damstuggis us Rihgu nebrauzā. Rihgā nonahzis, winsch tur lihds ohtram rihtam palikka, tad panehma pasta sirus un pasta puifim liffa schigli braukt. Nekad winna firds nebija til nemeeriga la taggad, wiffadas dohmas winnam zaur galwu skaidija, wifspirms winsch gribbeja sinnaht, waj Gewa wehl dsihwa un ja winna dsihwa, waj bija isprezzeta. Kas to nu/sinnaja winnam pateitt.

Pastattifimees, lo Gewa un Schwindelmannis darra.

Kà jaw minnejam, tad Grantinòs fataisijahs us kahsahm un Schwindelmannis bija nobrauzis atpallat us pilssehtu, tur sawas kahsu wajadstibas apgabdat. Wiffu pirms bija kahds schihds jausmekle, kas naudu tappinatu (aisdohtu) un drihs tahdu putnu atradda, kas par labbahm prozentehm us kahdu laizinu naudu aisdewa, jo Schwindelmannam warreja doht, tas prezzeja baggatu feemu un pehz kahsahm warrehs aismakfahbt. Wiffai dauds arri Schwindelmannis naudas neaisnehma, kahds diwi simtus us weenu mehness un gohdigais schihds arri leesus augtus nenehma, kà pats fazzija, tiklai weenu simtinu, jo jaunu esahzeju negribhoht plehst. Schwindelmannis nu bija attal wihrs, naudas bija kà pellus.

Winsch kahdu wakkaru isrihloja weefibas un wiffus sawus labbohs draugus saluhdsja. Winni sakti usdihwoja. Kamehr Schwindelmannis preezigi dsihwodams us kahsahm gaidija, tamehr Gewa ar isfamiffeschanohs us kahsahm dohmaja, winna nesinnoja ko fahkt, ko darriht. Sameem wezzakeem paklausohbt winnai bija jalcekahs ar Schwindelmanni falaulatees, bet ar winnu kohpà dsihwoht, to winna nespehja. Zilwels, kas winnai reeba, ko winna eenihdeja, tas lai buhtu winnas dsihwes beedris, to lai winna kà laulatu draugu gabdatu un mihletu — nè! muhscham nè! Labbaki bohja eet jeb tihschus mirt — un breefmigas dohmas winnai prahta schahwahs. Diwi zetti winnai atstikahs: waj nu pehz kahsahm no Schwindelmanni aishohgt jeb waj tahkà pasaulè aiseet un tà sawu mohku dsihwi nobeigt. Schauschalas winnu fagrahba, us schahdu dsihwi dohmajohht. —

Kahsu deena atnahja. Schwindelmannis jaw deenu preeksch tam bija atbrauzis un pee kahsu isrihkoschanas peepalibdsjeja, ihpaschi wezzai Grantenei, sawai feewas mahtei, daschu padohmu dewa, kà smalkohs kahsu weefus peenahkàhs aplohpt. Kahsu rihtà kahdi tshetri no Schwindelmanni draugeem is pilssehtas ar fuhrmanni bija atbraufsch; wiffi bija brangi sehni. Winni Schwindelmanni apstauda, ka winsch tahdu daitu feemu dabujis, un waj nu is skaudibas jeb waj is pahrgalwibas winni sahka Schwindelmanni sohboht: weens winnam draudeja, ka bruhtei pastahstischohht, ka winsch ar schuweju mamselli famihleschanà bijis; ohtrs sohlijahs ispaust Schwindelmanni traktu un palaidnigu dsihwi; zits attal zitta ko teiza u. t. pr. Kad Gewa, baltà bruhtes uswalkà tehpusehs, bahla itt kà no kappà peezehlusehs, leelà istabà eenahja, tur sapulzejusehs weefi gaidija, tad kahds no Schwindelmanni draugeem, kas bija leels sohbugals, Schwindelmannam palluffam aufi eetschulsteja: „Schwindelmann, Schwindelmann, ko tu sawai smullai bruhtei effi nobarrijis; paslattees jel, kahda winna nosebrojusehs. Laitam winna jaw buhs fajehguse, kahds putns tu effi.“ Schwindelmannis neso neatbildeja, tiklai luhpas ween fakohda.

Weefi fataisijahs, sirgi tikla aishuhgti, garra rattu

rinda aishbrauzas us basnizu. Deewa wahrdi jaw bija sahkschees. Patlabban kad Deewa wahrdi bija noturreti un jaunam pahrim bija jaet pee laulafchanas, tè peebrauzas pee basnizas durwim kahds lungs. Winsch bija aschi brauzis, sirgi bija weenàs puttàs. Ahtri no ratteem islehzis basnizà eegahja. Basnizas laudis, eenahzeju redsedami, dohmaja, ka laikam kahds nosebbejees kahsu weefis, jo winsch pee kahsineechem peestahjees lihds ar teem pee altara gahja. Pee altara eijohht Gewa us swescho lungu pasfattijahs un winnu eeraudsihuse issauza: „Jahni, waj tu neeffi mirris!“ un tad gar semmi pakritta nogihbuse. Azzu mirkli Jahnis (jo sweschais lungs bija Belminu Jahnis) pagihbuscho Gewu us sawahm rohlahm nehmis is basnizas isneffa. Kahsineeki stahweja kà apstulboti, Schwindelmannis bija kà apdukkis. Tè kahds no winna pilssehtas draugeem winnu no schihds pahrmahlfchanas usmohdinaja, kluffam fazzidams: „Kò nu gaidi, steidsees sawai bruhtei palkat un gahda, ka tu winnu atdsihwina. Wiffi laudis temi ismees. Sajtir inajees jel!“ Schwindelmannis arri samannijahs un dewahs no basnizas ahra. Pa to starpu Jahnis bija Gewu is basnizas isneffis, sawas rattòs, kas basnizas durwu preekschà stahweja, eezehlis un patlabban us turwejo basnizas krohgu aishbrauzas, kad Schwindelmannis ar kahsineechem is basnizas isnahja. Aufstais skaidrais gais is brauzohht Gewu atdsihwinajis. Sawas skaitas fillas azzis atdarrijuse, Gewa tà kà brihnidamahs Jahni usluhloja, kas winnu firsnigi aplampis sawas rohkas turreja, un tad preezigi pasmaididama un Jahnim mihli peeglausdamahs lehni tshulsteja: „mannu firdsmihlo Jahni, tu effi manni isglahbis no breefmahm, tu effi mans....“

Tè kutscheris peeturreja un kad Jahnis, no ratteem ahtri islehzis, Gewu no ratteem iszehla, tad Gewa zelloht Jahni zeeti aplampa un nobutschoja. Jahnis Gewu krohga weef-istabà eewesdams ar aishrahbtu balsi jautaja: „Sirdsmihla Gewina, waj tu manni arri mihle?“

„Neweenu zittu ne-efmu mihlejuse un muhscham temi mihleschu,“ Gewa til ko dsirdoht fazzija.

No mihlestibas-laimas pahrguhiti winni patlabban gribbeja us sofa kohpà apsehstees, kad Schwindelmannis eenahja. Gewa redsedama Schwindelmanni eenahkam, Jahnim ap kattu apsehrahs, issauldama: „Jahni, atswabbina manni no ta zilwela, kas teizahs buht taws draugs un temi un manni apmelloja fazzidams, ka tu effohht mirris.“

„Apmeerinajees, mihla Gewina,“ Jahnis fazzija, Gewu us sofa apsehhdinadams, „gan es ar to lungu isstikschu,“ un to fazzidams winsch Schwindelmannim pretti gahja. Schwindelmannis bija nolamejees dsirdebams, ka Gewa winnu par melli nosauluse, bet drihs duhschu fanehma, gribbedams ar drohschibu Jahni atraidiht. Winsch prett Jahni paklanidamees kà uspuhtees fazzija: „Pateizohs, lungs, par juhfu palihdsibu. Taggad pats sawu bruhiti aplohpschu,

taggad warrat lubdsami atkahptees," un fchohs wahrbus ifrunnais gribbeja Gewai tuwotees un blaffam uf sofa apsehstees; bet Jahnis winnam zekka stahjabs, nopeetni fazzidams: "Schi kundse naw wairs jubfu bruchte."

"Ko juhs eedrohschinajatees, beskaunigs zilweks," Schwindelmannis eesauzabs, "kas jums fweschineekam dohd to teesibu, manni schè nelaiht pee mannas bruchte."

"Sawaldatees, lungs, un runnajat kà glihtam zilwekam peellahjabs," Jahnis pasmeedamees atbilbeja un tad nopeetnats palikdams fazzija: "Gohdiga meita ne muhscham nenems melli few par laulatu draugu un juhs effat mellis. Es par tam gahdaschu, ka Gewa jubfu feewa nebuhs."

Schwindelmannis redsedams, ka ar sawu pahdrohschibu neko nespehschoht isdarriht, palikka laipnigats (jo Jahnis zaur sawu meerigu isturrefchanohs un wihra nopeetnibu bija winnu tà kà sabaidijis) un lubdja, lai Jahnis ar winnu fahnu istabà ee-eijoht, jo winnam effoht Jahnim weenam pascham kas jafalka. Jahnis to darrija. Sahnu kambari eegahjuschi Schwindelmannis fazzija: "Zeenigs lungs, es redju, ka man tas gohds ar weenu smalku lungu runnabt, tapehz zerru, ka juhs nebuhsheet mans laimas pohstitais, man mannu firdsmihtu bruchte atnemdami, un ka man to kaunu nedarriseet, mannas kabsas issauhdami, jo newarru dohmaht, ka juhs, baggats un smalks lungs buhdams, prezzetut weenu prafta fainneeka meitu."

"Ja juhs," Jahnis fazzija, "weens ohtru pateesi mihletut, tad teescham par kawekli jubfu laulibai nebuhtu, bet Gewa juhs eenihd un buhtu nelaimiga, juhs prezzedama, un Gewu no schihs nelaimas isglahbschu, uf tam warrat palaisstees. Ar wezzeem Grantineem arri runnaschu."

To dsirdebams Schwindelmannis pawiffam sawu dubfchu saudeja, jo winsch gan nopratta, ka wezzeem Grantini wissu winna dsibwi paschdami, winnam gan sawu meitu nedohfchoht. Winsch ahtrumà nesinnaja zitta neko darriht, kà Jahnim taisnibu fazzihht un winnam palihdsibu lubgt. Winsch Jahnim ihsumà istahstija, ka effoht nelaimigi andelejees un bankrutè krittis un neko newarroht fahlt, ja ne fur naudu nedabbujoht, tapehz gribbejis baggatu fewu prezzehht. Ja nu winsch Gewu nedabbujoht, tad effoht nelaimigs zilweks. Jahnim palikka Schwindelmannas schehl un labprahht tam buhtu palihdschis, lai gan winsch nu pat bija no Schwindelmannas pascha muttes dsirdejis, kahds putnis schis effoht. Winsch Schwindelmannam apsohlija palihdsibu, fazzidams:

"Es jums labprahht gribbu palihdschis, ja juhs mannam padohmam gribbat paklaufiht. Tik libd sawas darrifchanas buhschu schè beidstis, tad greesfischohs atpalkal uf Ameriku. Brauzat man libd, es jums weetu Amerikà apgahdaschu un ja wajabsetu, arri jums ar kahdu naudas summu palihdschis."

Schwindelmannim fahka zerriba rastees, bet sawus parrabus eedohmadams winsch flumji fazzija: "Newarru, zeenigs Belminu lungs, man irr parrabi, kahdi 400 rubtu, tee pirms jaaismaks."

"Par parradeem nebehdajat," Jahnis pasmeedamees fazzija, "es jums to naudu dohschu, bet weena leeta jums jafdarra: jums Gewa janolubds un ja winna jums peedohts, tad arri wairaf preelch jums gahdaschu."

"Wissu, ko juhs, lungs wehlejatees, Schwindelmannis preezigi issauza, "wissu gribbu darriht."

Un tà arri bija. Schwindelmannis no Gewas weegli peedohschannu islubdsahs, jo Gewa, sawu gaddeem mihtoto Jahni dabbujuse, bija tik laimiga, ka wissai pasalei buhtu grehkus peedewuse. Schwindelmannis wezzeem Grantineem rakstija, ka winsch daschadu eemeflu deht newarroht Gewu prezzehht.

Schè nu stahstam jabeidsahs. Pehz feschahm nedetahm dshetra Jahnim un Gewai kabsas. Gewai un wezzam Belminam bija tee leelakee preeti. Winsch, prohti wezzais Belminsch, wairaf reisu fazzija: "Lai nu nahht Leijneeks man pahrmest, ka nepareisi darrijis, sawu dehtu skohlodams."

Neddeku pehz kabsahm Jahnis ar sawu jauno laimigo feewiau taisnjahs atpalkal uf Ameriku braukt; bet eekam isbrauzja, sawam tehvam tik dauds naudas atstahja, ka warreja wissus parrabus uf sawu mahju nomakfahht.

Schwindelmannis aisbrauzja libd uf Ameriku un effoht wehlat kreetnis wihrs palizis, jo Jahnis winnam bija tahdu weetu apgahdajis, kas pehz winna dabbas bija: winsch bija pee weena leela fabrika par "humbuga-wihru," tas irr, winsch aplahrt zeltoja un minneta fabrika leetas peedahwaja un isdaudsinaja. Par franziski tahdu putnu nosauz "komi wofaschehr" (commis voijageur.) K. M.

Is mannam affaru paltehm.

(Is Seines.)

Is mannam affaru paltehm
Dauds pulkischu usdihgt un plaukt,
Un mannas gauschas waidas
Par lastigallahm tohp.

Un ja tu man mihle, Schmuidrin,
Tad dohschu pulkites tew,
Un pee lohga lai atstann dseefma
No lastigallahmas.

Auseklis.

Puhzes atreeschanahs.

Franzija kahdas muishas tuwumà bija puhze few eetafjuse ligdu us wihtolu un diwi jaunus puhzenus isperrejuse. Kahds sehns puhzenus pamannija un tohs nositta. Seschas deenas pehz tam puhze, kas us tobta sehdeja, eerandisija sehnu un tam usstrehjuse azzu istnahpa. Puhze wissu to laiku bija us sehnu glubnejuse. Arri pee mums neretti sehni puhzehm lisdas ispohtia un puhzenus nositt; teem lai schis noiikums buhtu par eewehroschannu.

Grandi un feedi.

Izzita nelaimigs listens.

(No wina pascha stahstihis.)

Kad zilwekem fahf eet nelaimige, tad eet winneem wee-
numehr nelaimige, to es falle, un pee to es paleete, un to
neliffes es sewim no wiffes pasauls rabbincereem isrun-
nat. — Klausetes! Es peedfibwoju tahde spahse, par tur-
reem wiffes pasauls zilwekes smeesees, tad es stahstise. Es
gribbeje reiset no Nihgem us Zelgawem, lai warrete sewe
tam baggatem Joffe atrainem preelke stahdites, un kurre
gribbeje us preelke manne falle tapt, tapehz ka es winnei
patikke. Preels tam litte es sewim jaune apgehrbe taist,
no tam isflawetem sihde strohderem Mausem. Ta uswalke
eepalkaje es eels mannem kofferkenem, kurre es tad eedewe
palkmeisterem, un par dahrgem naudem nopirke es billettine
preels pirmem klassees waggonem, lai wiffe zilweke dohmate
un fazzite: Izzite irr kochte smalte wihr!

Nu usklaufet un uspassejet — nu nahf passet tahs ne-
laimiges listenes.

Kad es passe laite gribbe eelapet eels waggonem, nahf
fasneres un fakte us mannem: „Izte lunges, woi juhse
kofferkenes jaw irr eepalkates eels patwaggonem? — Lab-
bak apluhlejet; soden irr kochte leesles nekahrtibes pee ee-
palkafenem.“

Es streene us eepalkafane weete, un prasse palmeisterem
pehz mannem kofferkenem, un wins atbild: „Jaw irr ee-
palkates.“ Es greefes atpalkal ahtrume, lai warrete eels
waggonem eesehdetes, — es kleedse wai, jo massines
passelaite aibranz us Zelgawem! Es pazelle billettine augste
gaise un streene massinem palkot kleegdames, no wiffem
mannem spehlem, ta ka es gandrihs aissmatte: „Oh! Ei-
senbahn lunges! Eisenbahn lunges! Pagaidet! Peetur-
ret! Es ar brautse lihdse!“ — Bet fasneres, tas sli-
tes zilwekes, un wiffes zittes zilwekes smejes par mannem,
un massines aibranz tit ahre, ka es winne newarre pa-
nahfet, un man wajage bes kofferkenem atpalkal greestes us
bahnuhem.

Nu gaide es pehz pussdeene. Gels pehzpussdeene massi-
nem eesehdejes es jaw pee laitem, lai atfal nenolawetes.
— Jaw swanne, un es dohmaje, nu ees prohjam; te nahf
wihrs ar spihdofem knohpem pee swahkem, un fakte us
mannem: „Kur juhfu billettine?“ — „Te winne irr!“
falle es un dohde winnem billettine. „Wairs negeld,“ fakte
winnes, juns wajage weenes preels pehzpussdeene massi-
nem eegahdates.“ Es streene us kaffeerem un gribbe man-
nes billettines apmainit; bet winnes tas durrales to ne-
darre, un man wajage par dahrgem naudem ohre bille-
tine pirlet! Par to gribbe es winnem atreebtes un fakte:
„Nu,“ fakte es, „taggad warre es ar rihta billettinem zi-
gahre aisdedsinat, ta tot maffe manne naude!“ un tad
gahje es itt lepne, lai warrete waggone eesehdetes. Nahf
atfal tas wihrs un prasse pehz billettinem; es fakte kochte
lepne: se winnes irr un dohde winnem billettines. Bet nu
klaufetes un apdohmejet mannes leesles nelaimes! Gels
fawem leelem dufnem bije es ar pehz pussdeenes billeti-
nem zigahres aisdedsinajuse un rihte billettines eels bilse
kessem eebahses. — Nu wajage mannem tresse billettine
pirlet, un ta tad es pehdige aibranze us Zelgawem.

Kad es Zelgawe nonahle, streene es us tam mante fa-
nemshanas weetem un prasse pehz mannem kofferkenem.
„Ka?“ fakte espidentes, „mehs tublin tahs kofferkenes at-
palkal aistellejem, tapehz ka dsirdejem, ta tas ihpasnefe
naw lihdse brautse.“

Es juns fakte, es fitte sewem par peerem un brauze at-
fal ar naktmassinem atpalkal us Nihgem, jo es negribbeje

baggatem Joffe atrainem bes mannem jaunem apgehrbem
no Mausem, rahdites. Es prasse eels Nihgem tam pal-
meisterem: „Kur mannes kofferkenes?“ Wins usstatte
manne ar plattem azzem un fakte: „Izte lunges,“ fakte
winnes, „juhfu kofferkenes irr eels Zelgawem, jo mehds dsir-
dejem ka juhse us turrenem ar massinem effet aibrantufes.“

Nu fakket, woi to tahdes zilwekes, lai winnes buhte Sih-
des woi Wahzeetes, Igaunes woi Latweetes, irr peedfibwo-
juses??? Es fakte, es esme lahdejes ta ka mannes bahr-
des ween trihseje, ka fakte lippines, tad winnes funnes
dsenn. Neko darrit, es brauze atfal us Zelgawem, un no-
nahje tur par mannem laimem aturast eels tam azzunirt-
lem, tad mannes kofferkenes atfal us Nihgem gribbeje
suhitit.

Es kochte preezejes, ka es winne tot pehdigi rohke dabbuje,
un brauze tuhdat us smalkem gastuhsem, un sagehrbejes ar
tam apgehrbem no ta isflawete sihde strohdere.

Es juns fakte, es isstattijes ka smalkales zilwekes eels
wiffem pasaulsem, ta ka es patk eels sewem eemihlejes, tad
es eels leelem speegelem flattijes. Nu pawehle es ta smal-
take kaleste eejuhgt un peebrauze ar weenem tuzzerem un
divem fullainem pee baggates Joffes mahjam. Sznahf
Joffes fullaines un fakte: „Izte lunges,“ fakte winnes,
„man schehl, man kochte schehl, bet man juns iopasiano,
ka Joffes waktar ar baggatem Naktaneem prezzibe nodsehre,
tapehz ka juhse winnem tit ilga listet gaidiht.“

Nu warret juhse dohmet, ka mannem ap firdem bij, tad
es to sinne dsirdeje. Es bije nu par welte pirkufes sefes
billettines par dahrgem naudem preels pirme klasse waggo-
nem, bije lizzes par welte taist jaune apgehrbe, bije mak-
fajs par smalkalem kalestem, par tuzzerem un fullainem!

Reiset, tas wifs nahf no ta, tad brauz ar massinem no
Nihgem us Zelgawem. Bet es sinne, to es darrise: es ap-
suhdese ta Direkzione, lai winne man to stahde atlihdfine,
ta es baggate Joffe atrainne paspehleje, un tit-dauds naude
par welte isdewe.

Es juns fakte, winnem buhs manne us muhsigem lai-
tem peeminet. Wai tu re!

R. Matscherneeks.

Sohbgalleem.

Wisseem, kam wehl weffali sohbu galli, lai tohs ustaupa
us jaunu gaddu, arri nahlofcha gadda bes tohschanas ne-
istiffim. Tahmneeks.

Karala meitene.

Si Heines.

Es sapnoj no karala meitenes
Ar flapjeem, bahleem waigeem;
Sem sakkas leepas mehds sehdejam,
Un tehrsejam laime un preeka.
„Man netittahs tawa tehwa trohns,
Neds szepters no sibboscha selta,
Neds dimmanta trohnis man lahrina,
Pehz tewis tit tahroju, laipna.“
„„Tas newarr buht,““ ta atteiz man,
„„So sen jau duffu tappä,
Un tikkai nakti nahfu schë;
So tewi tit kochti mihtu.““

Auseklis.

Atbildedams redaktehrs Ernst Plates.

No zensures atwehsehts. Nihgä 27. Dezember 1874.

Driffekhts un dabbujams pee bisschu- un grammatu-driffetaja Ernst Plates, Nihgä, pee Pehtera-bainijas.